

**Dalaröbilderna i
Conny Burmans bok.
Samlade med kort
förklarande text.**

Johan Fredrik Constantin Burman föddes 1831 i Stockholm. Bästa ämne i skolan var teckning. Efter att ha klarat av studentexamen, fortsatte han med kameralexamen som avlades 1853.

Conny tjänstgjorde vid flera ämbetsverk. De små inkomsterna från ämbetsverken som Conny hade i mitten på 1850-talet gjorde det nödvändigt för honom att söka förtjänster på annat håll. Han sökte då jobb som teckningslärare på Stockholms lyceum, men fick anställning som sånglärare. Snart använde han skolans lokaler som privat ritkola vilken lockade många elever. Bland lärjungarna fanns August Strindberg som studerade på Lyceum mellan 1861 och 1867. Conny hade skaffat sin kompetens som teckningslärare genom studier på Konstakademien.

Conny gjorde många teckningar och akvareller.

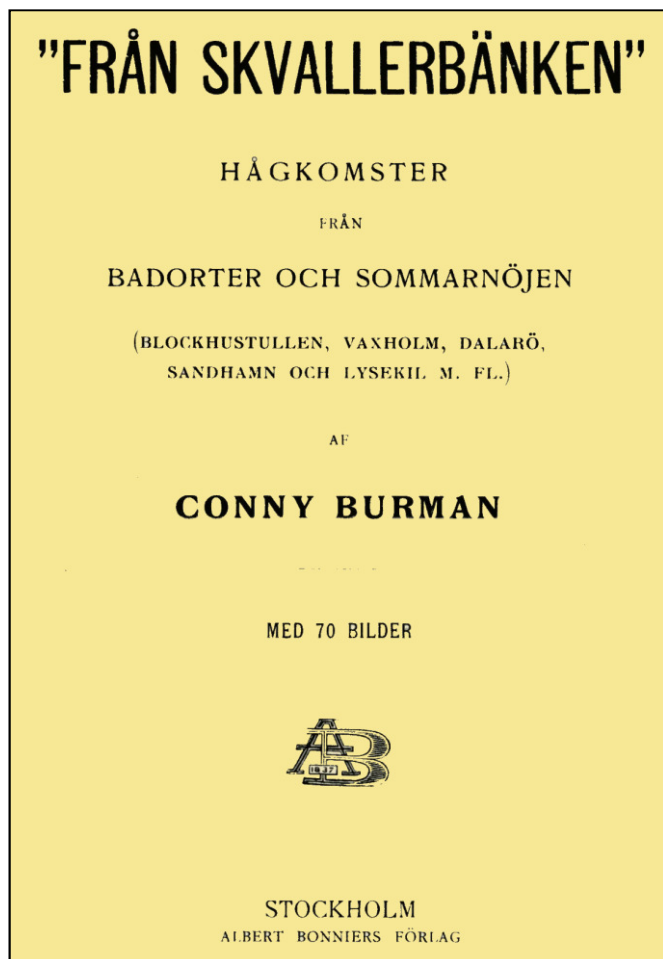

Bild nr
303-1

Tid
1904-1907

Kategori / Plats
Dalarö

Motiv
Blandade motiv

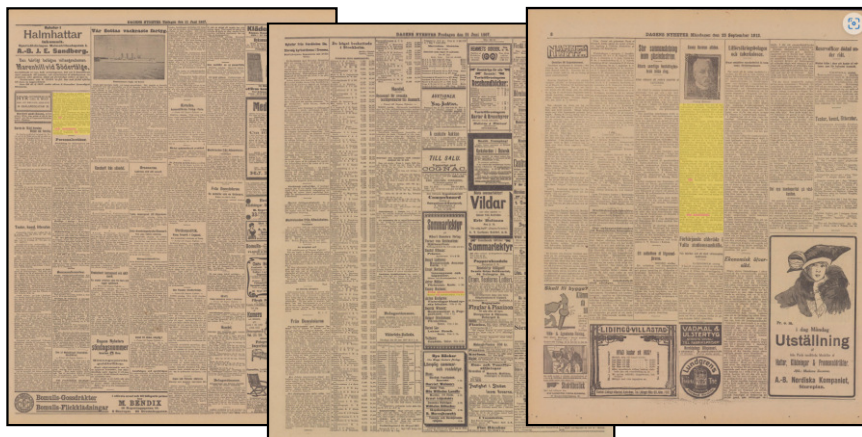
DEL nr 1

Boken kom ut 1907.

DN 11 juni: " *Från Skvallerbänken* kallar Conny Burman en ny samling minnesanteckningar, upptagande *hågkomster från badort och sommarnöje*".

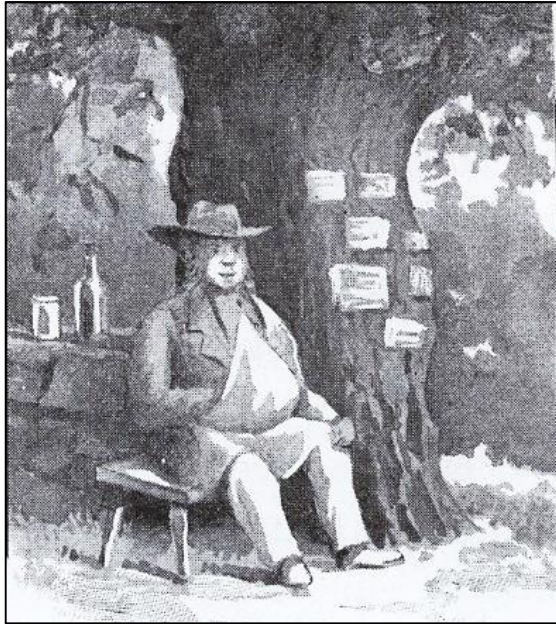
DN 21 juni under rubrik *Sommarlektyr* framgår att boken kostar 3 kr.

DN 23 sept. 1912: Först vid framskriden ålder framträder han offentligt som författare med skildringar af sina upplefverser alltifrån ungdomsåren. Den första samlingen kom ut 1904, varpå följande år kom en, *Post scriptum*, och något senare den tredje och sista, *Från skvallerbänken*.

På följande sidor finns de
bilder ur boken som berör
Dalarö.

Teckning av Conny Burman.

En törstande själ vid kunskapens träd.

Den gamla eken som står i hörnet av Tullbacken och Odinsvägen, invid stenmuren vid Dalarö kyrka. Här har det i mer än hundra-tjugo år satts upp meddelanden. Folket kallade detta träd för "kunskapens träd", ett namn som antagligen mera var tillkommet som ett skämt, men fått behålla sin benämning genom åren.

Eken var dåtidens primitiva reklammetod. Där spikades meddelanden, kungörelser och annonser upp. Hit styrde Dalaröborna sina steg minst en gång om dagen för att få inblick i vad sig i det lilla öriket tilldragit sig.

Tidigare kyrkoherden Allan Lindeberg brukade skämtsamt undra, hur det stora trädet kunde stå så stadigt med så många nubbar i sig.

1910-talet.

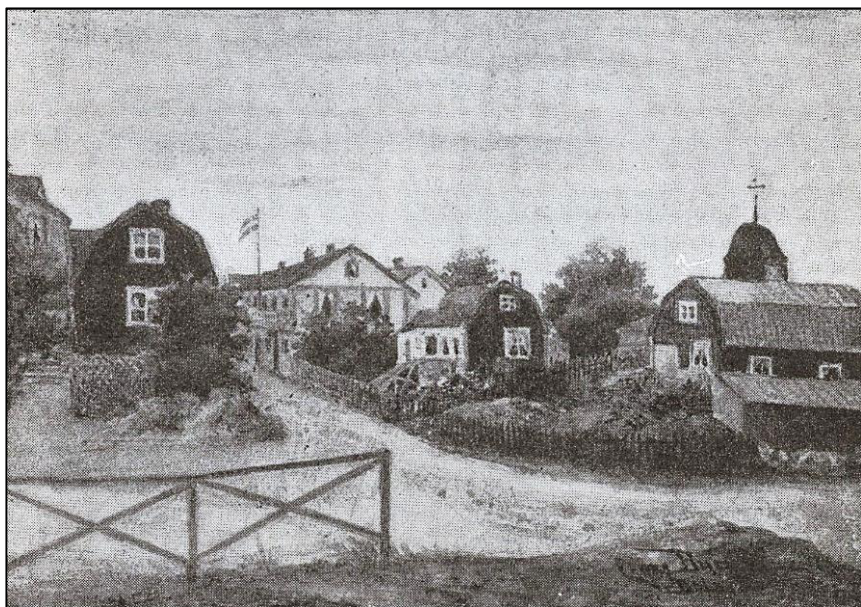
2022.

Karta från 1911.

1935.

Conny Burman, teckning före 1890, visar vy från nuvarande Lotshuset/ Vandrarhemmet mot Hotellbryggan.

Karta från 1911.

De flesta av byggnaderna på bilden brann ner vid den stora branden 1890.

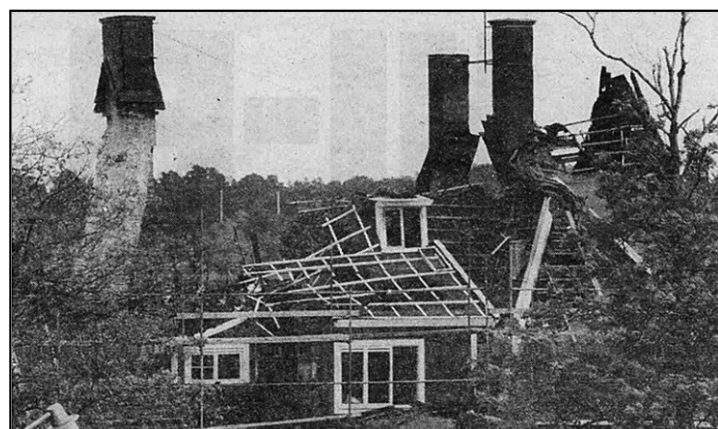
Handlaren Olssons hus är det med flaggan som även det brann ned.

Hans hus låg mellan Hotellbryggan och Tullbryggan. Olsson var en driftig byggmästare som slog sig på specerihandel och hade även en tid även bageri.

Han var mycket verksam och anförtröddes under åren flera kommunaluppdrag.

Ett hus uppfördes därefter på samma plats av Anders Olssons arvingar 1907, som en privatvilla. Det var en högre trävilla i nationalromantisk stil med brant sadeltak.

Anders Olssons privatbostad blev senare annex till Dalarö Hotell och kallades Vinterhotellet/Klubbhuset, det brandskadades 1983 och blev därefter Strand Hotell, som nu är rivet.

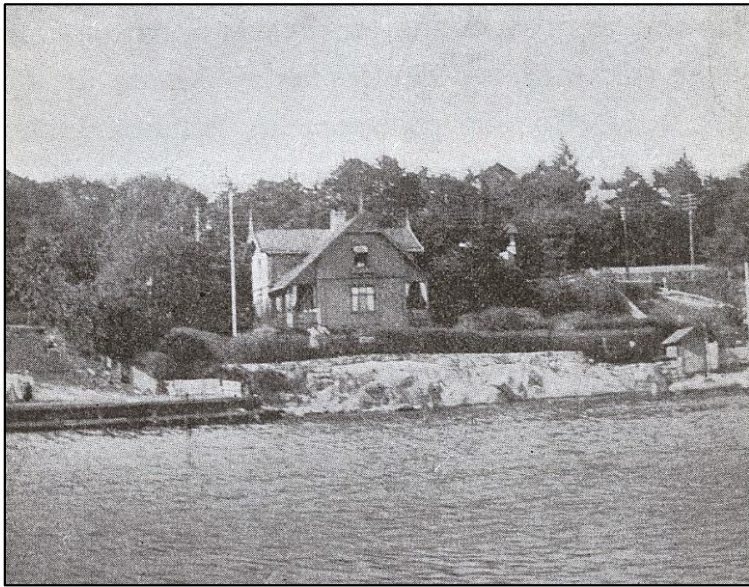

Efter branden 1983.

Strand Hotell.

Mer finns i DHF:s redovisning SC185.

Conny Burman "Friherre Skogmans villa".

Eva Rosander skriver i sin kulturhistoriska bebyggelseutredning 1968, (sidan 244).

Villan uppfördes av bryggaren Dubois för att förhindra att det förlades ett bryggeri på tomten, som planerats.

1884 förvärvades villan av friherre Skogman och 1908 inköptes den av friherre Lowisin.

Karta från 1911.

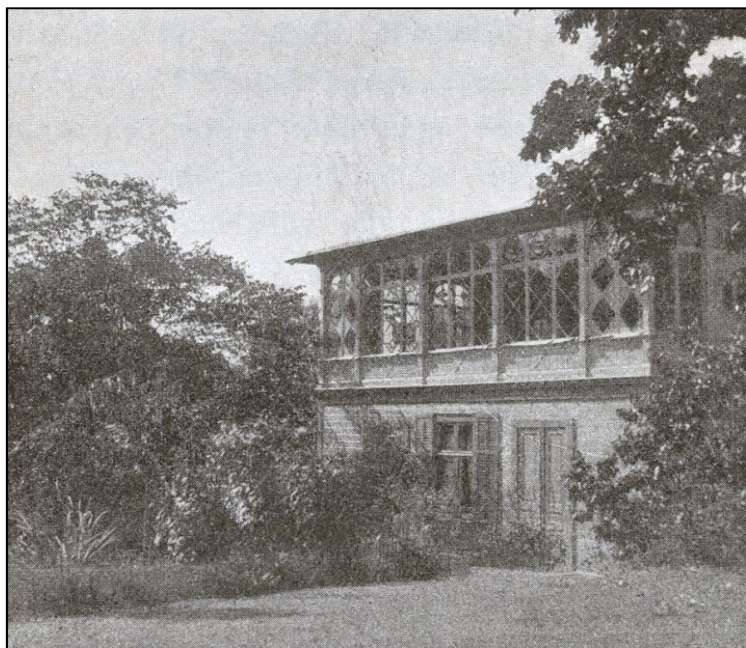

Vykort från 1905.

Villan benämns i dag som *Villa Magnolia*. Baldersvägen 32, Dalarö 6:42.

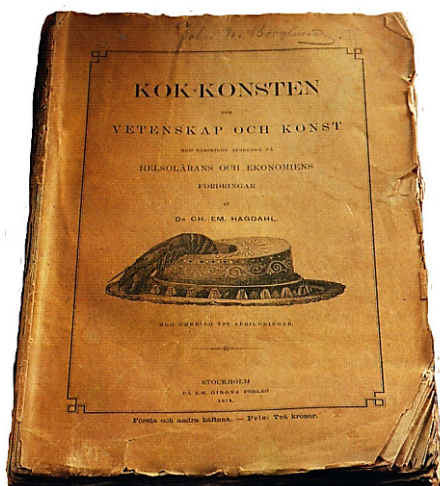
2020.

Conny Burman "Doktor Hagdahls villa".

Karta från 1911.

Hagdahls kokbok på drygt 1 000 sidor. Den utkom 1878-1879 och omfattar omkring 3 000 recept, (allt från struvor till stuvning på grävling), samt råd om hantering av livsmedel och uppfostran av hembiträden även seder och bruk, hälsolära och råvaror beskrivs.

Charles Emil Hagdahl, född 1809, död 1897, var en svensk läkare och författare till "kok-konsten som vetenskap och konst" från 1879. Första gången han var i Dalarö var 1832 då han kommenderades till att vara koleraläkare på Dalarö Skans.

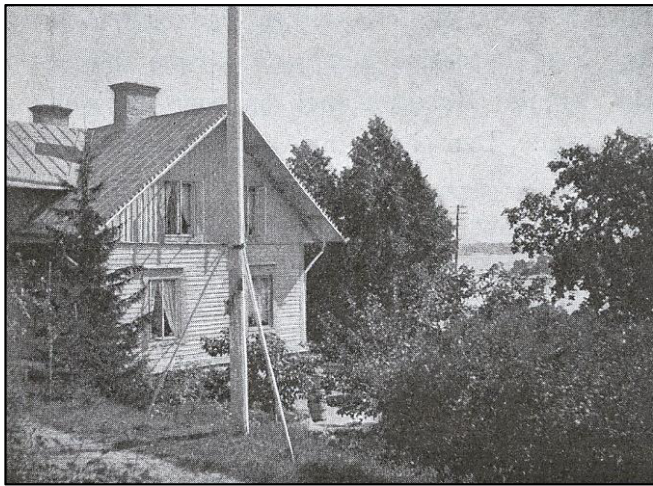
Hagdahl bodde i nuvarande Odinsvägen 26 A / Dalarö 4:5 / Byggt 1878.

Villans utseendet har helt förändrats. Huset upplåts i dag till förskoleverksamhet.

Mer om Hagdahl finns i DHF:s redovisning "Emil Hagdahl".

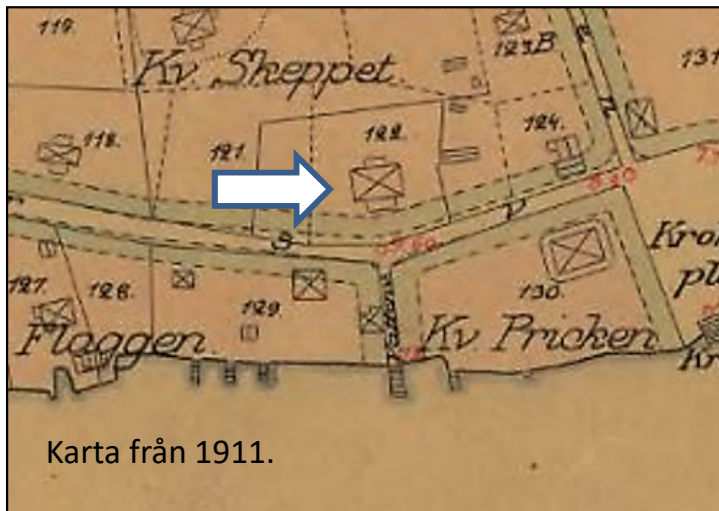
Conny Burman

"Gretehäll, Majorskan Funcks villa".

Eva Rosander skriver i sin kulturhistoriska bebyggelseutredning 1968. (sidan 244)

Villan uppfördes 1865. Den tillhörde då mamsell Mellström. 1874 tillhörde den grosshandlare Teodor Möller, Stockholm. 1894 grosshandlare Wahlenius, Stockholm. 1909 tillhörde den majorskan Funck, Stockholm.

Enligt Burman skulle denna villa vara den första som byggdes på Baldersvägens norra sida, där det tidigare endast fanns skog.

Karta från 1911.

Karta från 2009.

I dag Baldersvägen 23, Dalarö 5:45.

2019.

Troligvis var det Hanna af Funck f. 1878 d. 1926.

Mer om *Gretehäll*
på nästa sida.

När Haninge kommun köpte fastigheten 1950 iordningsställdes två lärarlägenheter på vardera 4 rum och kök. Yttertrappan revs även i samband med denna ombyggnad.

Det var familjen Skånman som restaurerade fastigheten efter köpet 1994 med syfte att återskapa huset till ursprungligt skick, interiört såväl som exteriört. I detta ingick också att ett antal kakelugnar återinstallerades på sina platser. Även trädgården restaurerades.

Ägare genom åren:

? -	Ulf Roland Rahmström
2003 - ?	Mats Rahmström
1994 - 2003	Håkan Skånman
1950 - 1994	Haninge kommun
? - ?	Skinnhandlare Juhlin
1909 - ?	Majorskan Funck
1894 - 1909	Grosshandlare Wahlenius
1874 - 1894	Grosshandlare Möller
1865 - 1874	Mamsell Mellström

Ägaren efter majorskan Funck, skinnhandlare Juhlin, Stockholm, ägde både Stora och Lilla Gretehäll (Baldersvägen 26).

Vy från Baldersvägen, okänt år.

1950-talet.

Fasad mot Baldersvägen, 2009.

2010.

2010.

Conny Burman "Societetshuset på Dalarö".

Karta från 1911.

Mer om Societetshuset finns i DHF:s redovisning "Societetshuset".

Societetshuset Övre Tegnérsvägen 4, Dalarö 3:47.

På den första kända tomtkartan över Dalarö från 1740, upprättad av lantmätaren och löjtnanten Johann Nessner, framgår att platsen då beboddes av lotsåldersmannen Georg Gagge, död 1777.

1779 upprättade Jeremias Lifman en karta över Dalarö och i beskrivningen av denna tomt nämns att här fanns en bagarstuga, två bodar, en vedbod, svinhus, ladugård, fähus samt kryddgård och trädgårdstäppa (från byggnadsminne i Stockholms län).

På 1850-talet köptes fastigheten av den siste kommandanten på Dalarö Skans, major Johan Ulrik Cedercrona. Efter hans död säljer arvingarna 1862 fastigheten till källarmästare Adolf Lindgren och hans hustru Maria från Stockholm. Lindgren lät bygga om hela huset under mitten av 1860-talet och det fick då formen av det berömda Societetshuset.

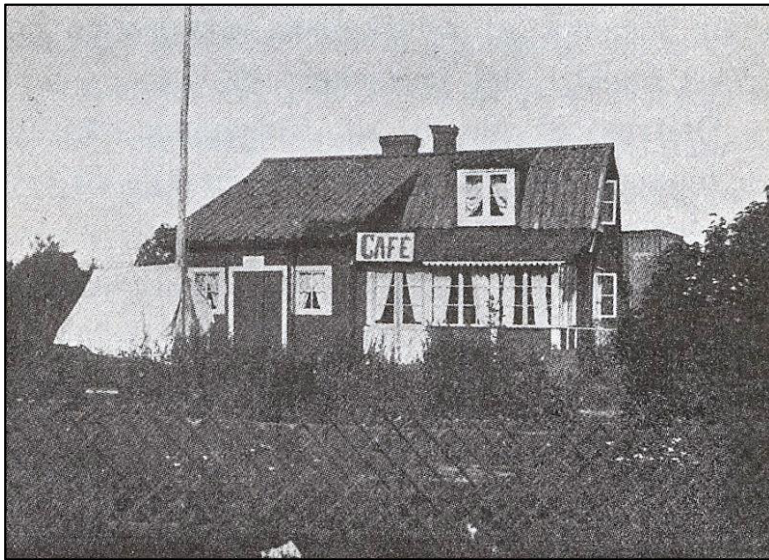
Enligt Conny Burman, societetsepokens skildrare, byggdes societetshuset av byggmästare Anders Olsson som också drev specerihandel och bageri i närheten. Anders Olsson byggde också de s.k. Wendtlandska villorna.

Societetshuset blev centrum för sommargästande societet och kungligheter. Här ordnades baler, middagar, teater och andra festligheter för en utvald skara.

Byggnaden är genom sin rika ornamentering och sitt väl bevarade yttre av stort kulturhistoriskt värde. Den är kulturminnesmärkt enligt KML sedan 1981.

Huset är sedan 2002 privatbostad.

Conny Burman "Tilda Uttermans Cafe".

Karta från 1911.

Uttermans café

Tilda som hon kallades i folkmun, bedrev Uttermans café som låg vid sekelskiftet 1900 i hörnet av Frejavägen/Wallinvägen 25, Dalarö 3:9.

År 1883 ägdes huset av tullvaktmästare Dahlström.

Där fick Tilda hyra lokaler för Caféverksamheten av änkefru Anna Christina Dahlström, som var änka efter Tullvaktmästaren Karl Anders Dahlström som dog 1895.

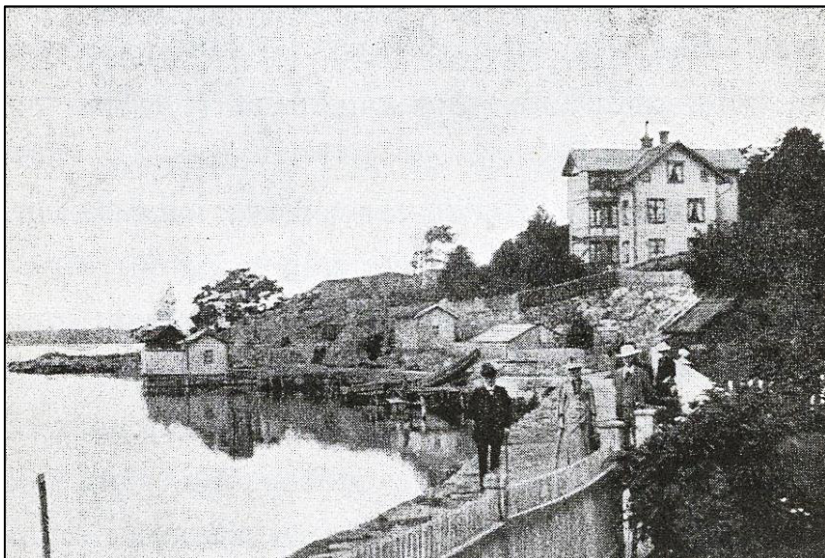
Kontraktet var på fem år. Kostnaden för Tilda var 150 kronor/år. Huset där Tilda öppnade Café kallades då för Drabantgården och lär vara från sekelskiftet 1800.

Caféet blev mycket omtyckt och välbesökt då hon hade goda och billiga varor.

En dag 1897 hade Tilda bråttom ner i en källare och råkade slå i huvudet i den låga dörrposten så kraftigt att hon ådrog sig en kraftig hjärnskakning. Hon blev sängliggande en tid. Under tiden Tilda var sängliggande sköttes Caféet av en moster till henne. Tilda blev allt bättre och kunde senare återgå till sitt Café. Hon var dock inte riktigt sig lik som innan olyckan. Hon hade blivit folkskygg och hade ofta svimningsanfall.

Mer om Tilda Utterman finns i DHF:s redovisning "Uttermans Café".

Tidigare Strandvägen nu Dalarö Strandväg.

Vy mot Dalarö Udd.

Det stora huset i bakgrunden är villa Fjällro, Dalarö Strandväg 9, Dalarö 2:81.

Huset på bilden är byggt 1870.

Conny Burman "Fjärdingsman Carlsson, fröken Ek och revisor Tammelin".

1903

2016

På 1870-talet, bodde lotsen Ernst Gustaf Carlsson (1835-1915) på Dalarö Strandväg, troligen i den lilla stugan som kanske byggdes redan på 1700-talet. Huset upp till höger kan inte definieras.

Conny Burman "Strandvägen i äldre tider".

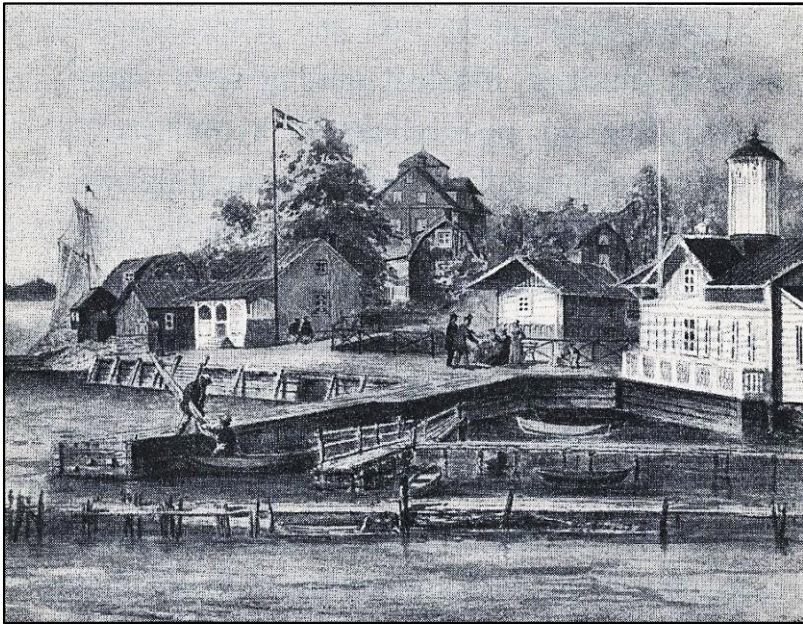

I slutet av Dalarö Strandväg, nedanför Berghamnsbacken.

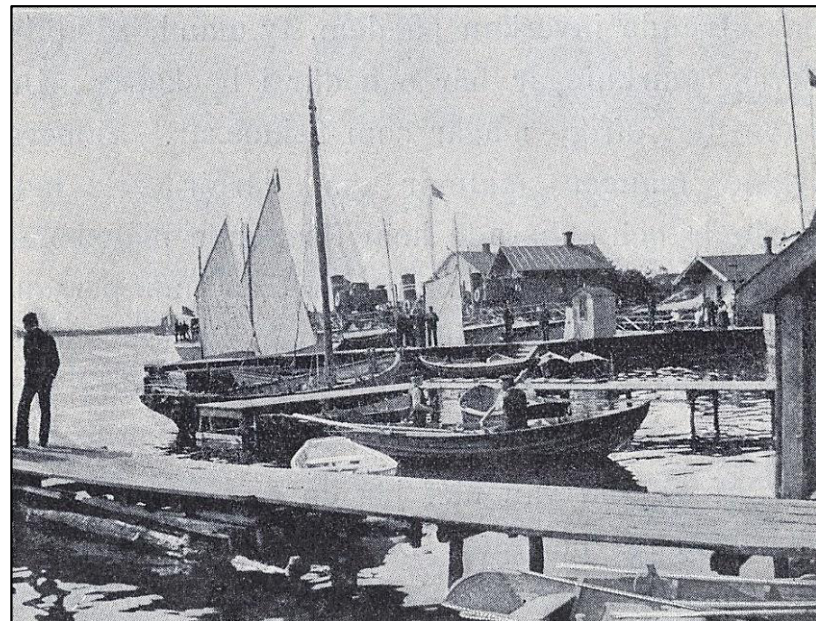
Den lilla sjöboden närmare Dalarö udd kan möjligen vara den som brändes ned 2018.

Natten mellan 14-15 september 2018 antändes sjöboden tillhörande fastigheten 2:77. Boden brann snabbt ned till grunden och förövarnas stulna fordon förstördes.

Förövarna var två män i 30-årsåldern, som straxt därefter greps. De släppte även lös en större båt från intilliggande brygga som de försökt att stjäla. Båten hittades drivande med kapade bryggampar.

Conny Burman "Tullbryggan med omgivning före branden 1890".

Conny Burman "Tullbryggan med båthamn".

1910.

Tullbryggan

1642 Rikskanslern Axel Oxenstierna besöker Erikssons krog på Dalarö, vilket leder till att tullverksamheten på Dalarö får en egen tullbrygga i Fiskarhamnen.

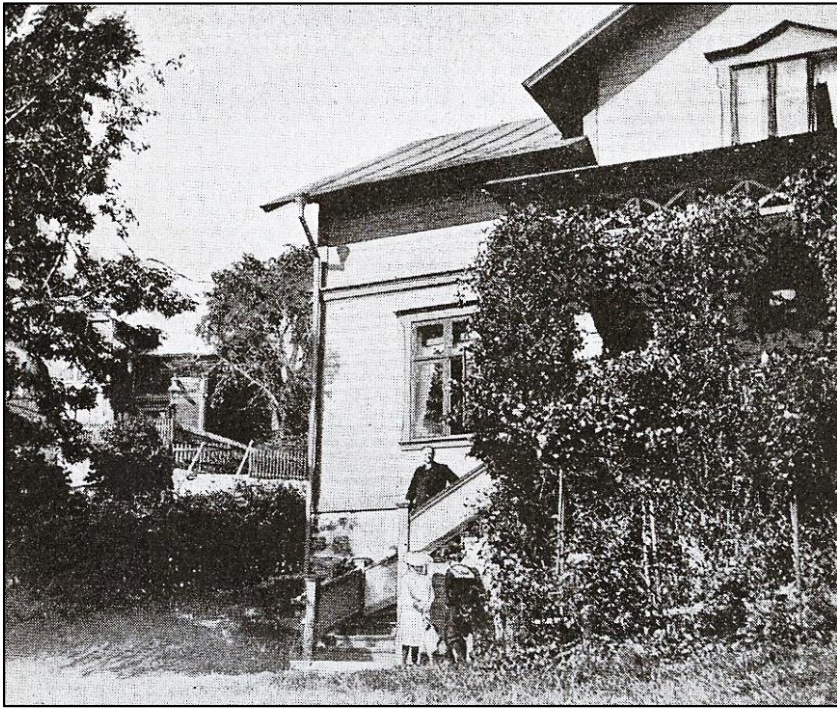
Citat Burman: "Segling bedrifves äfven mycket på Dalarö, vid hvars tullbrygga dagligen ligga flera segelbåtar till sommargästernas disposition och hvilka uthyras på längre eller kortare tid af deras sjöerfarna respektive ägare".

Kolorerad bild.

Karta från 1911.

F. 1849 d. 1913.

Israel Zetterqvist var verksam mellan 1877-1909.

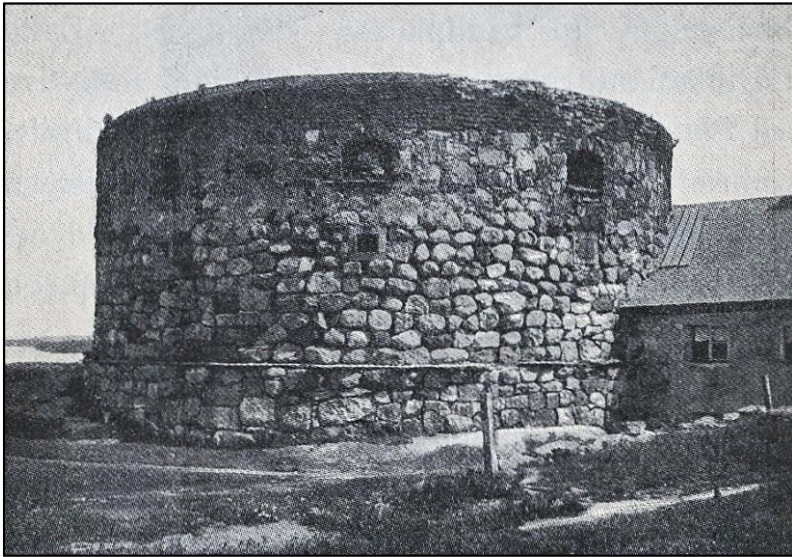
Han var kyrkoherde på Dalarö och Tyresö, gift med Ellen Johanna Sofia Molin (1855-1892).

Conny Burman "Prästgården med pastor Zetterqvist".

Bild från 1990.

Det var troligtvis 1963 som prästgården byggdes om och då fick nuvarande putsade fasader och nederdelen av framsidan mot sjön byggdes in.

Conny Burman "Tornet på Dalarö Skans".

Dalarö Skans

1724 var skansen färdigbyggd, med undantag för tornet.

1905 Dalarö Skans får sitt nuvarande tak monterat. Skansen hade då varit utan tak i ca 20 år.

Taket genom åren:

På 1750-talet lades ett förslag fram att tornet skulle förses med ett tak och 1753 kom ett första tak på plats. 1788, torntaket omtäcktes. 1905, Dalarö Skans får sitt nuvarande tak monterat.

Dalarö Skans på ön Stockskär ca 1 sjömil från Dalarö, byggdes i huvudsak under senare delen av 1600-talet och början av 1700-talet som ett led i försvaret av Stockholm och där Erik Dahlberg var en av männen bakom fästningens tillkomst. Skansen blev aldrig inblandad i regelrätta strider men spelade en aktiv roll, bland annat som nödhamn för fartyg. Intresset för Skansens tillstånd växlade i takt med Sveriges utrikespolitiska läge, den blev tidigt omodern och avskrevs i princip som fästningsanläggning redan 1854. 1926 överfördes Skansen till Byggnadsstyrelsen och blev förklarad som byggnadsminne 1935.

